

Enkele bijzondere vlinderwaarnemingen op Terschelling in 2001.

Piet Zumkehr

Van de vlinderfauna van Terschelling is al bijzonder veel bekend. In de loop der jaren is uitgebreid onderzoek gedaan naar deze diergroep, een onderzoek dat begon al 1956 met de komst van W.J.Boer-Leffef naar het eiland. Inmiddels zijn meer dan 1200 soorten aangetroffen. Het is dan ook betrekkelijk moeilijk nog nieuwe soorten te ontdekken. Wel blijkt uit een vergelijking tussen de oude gegevens van Leffef en de gegevens van de laatste jaren dat er aanzienlijke veranderingen in de fauna zijn opgetreden. Verscheidene soorten die Leffef waarnam, zijn nadien nooit meer op het eilandesignaleerd. Soms wordt echter een soort “herontdekt”, die jaren lang onopgemerkt is gebleven.

Perconia strigillaria (Hb.) is daar een voorbeeld van. Leffef trof deze spanner op Terschelling aan in 1956 (Koegelwieck, Landerumerheide, daar in 1956 verscheidene exemplaren). Nadien is de soort echter nooit meeresignaleerd. Op 4 juli 2001 trof ik hem na jaren afwezigheid weer aan in een kruipwilgvegetatie aan de binnenzijde van de zeereep nabij paal 17,4 (AC 154-603). *Perconia strigillaria* is een soort van heidevelden, die op de heiden in het binnenland niet zeldzaam is. In de heidevelden in de kustduinen is deze spanner echter veel zeldzamer en slechts lokaal aanwezig. Mogelijk wordt *Perconia strigillaria* wel over het hoofd gezien omdat deze oppervlakkig gezien wat lijkt op de veel gewonere heidespanner (*Ematurga atomaria*).

Nieuw voor Terschelling (en ook voor Friesland) is de uilvlinder *Atethmia centrago* Hw. Het betreft een opvallend goudglimmend vlindertje met enige tekening, dat verwant is aan de ook zeer kleurige *Xanthias*. De meeste *Xanthias* vliegen in september, *Atethmia centrago* echter vooral in augustus. Op 16 augustus 2001 trof ik een exemplaar aan in mijn lichtval te Midsland (AC 148-599). De voedselplant van de rups, gewone es, is op tien meter afstand van de val aanwezig. *Atethmia centrago* is vooral bekend uit het zuiden en oosten van het land. In het noorden en in het kustgebied schijnt de soort (tot nu toe) te ontbreken.

Atethmia centrago

Op 1 oktober 2001 verscheen op de Terschellinger kabeltelevisie een prachtige foto van een doodshoofdvlinder (*Acherontia atropos* L.). De vlinder was die dag aangetroffen op een gevel in de Torenstraat in West Terschelling (AC 143-597). De doodshoofdvlinder behoort tot onze regelmatige, maar minder algemene migranten. Vlinders worden meestal in de nazomer of in de herfst gezien. Soms worden rupsen gevonden op aardappelplanten.

Vanaf 21 september 2001 was er een kleine invasie van de migrerende Pyralide *Nomophila noctuella* D&S. De vlinders werden in allerlei terreinen gezien en konden gemakkelijk overdag worden opgejaagd. Mede als gevolg van het fraaie najaarsweer vloog de soort tot ver in oktober door. Het aantal waarnemingen bedroeg een tiental per dag, wel veel minder dan tijdens de grote invasie die we van deze soort in het najaar van 1996 hebben meegemaakt. Ook werden weer enkele exemplaren van de zeldzamere trekkende Pyralide *Loxostege sticticalis* L. gezien. Al eerder in het jaar trof ik enkele exemplaren van *Nomophila noctuella* aan, o.a. op 9 augustus 2001 in de haven van West Terschelling (AC 143-596) aanvliegend uit zee.

Nomophila noctuella

Loxostege sticticalis

De gehakkelde aurelia (*Polygonia c-album* L.) heeft zich op Terschelling de laatste jaren sterk uitgebreid. Al in 2000 viel het grote aantal meldingen van deze soort op. Toen werd ook voor het eerst ei-afzetting gemeld (op hop, Longway-West-Terschelling, AC 143-597). In 2001 werden enkele tientallen vlinders waargenomen, verspreid over het eiland. In de jaren voor 2000 was de gehakkelde aurelia op het eiland een zeldzaamheid, die slechts incidenteel werd waargenomen.

Ik kreeg dit jaar nog één melding binnen van een rouwmantel (*Nymphalis antiopa* L.). Deze werd op 5 augustus waargenomen aan het eind van de hoofdweg bij Oosterend (AC. 155-602). Sinds de invasie in de negentiger jaren wordt de Rouwmantel op Terschelling nog steeds jaarlijks gezien. Het aantal waargenomen vlinders neemt echter gestaag af.